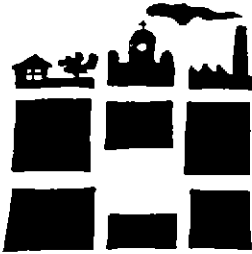

9/87

136/97

Liite akp:n asiaan nro 3/Kslk 27.11.1997

HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTON
JULKAISUJA

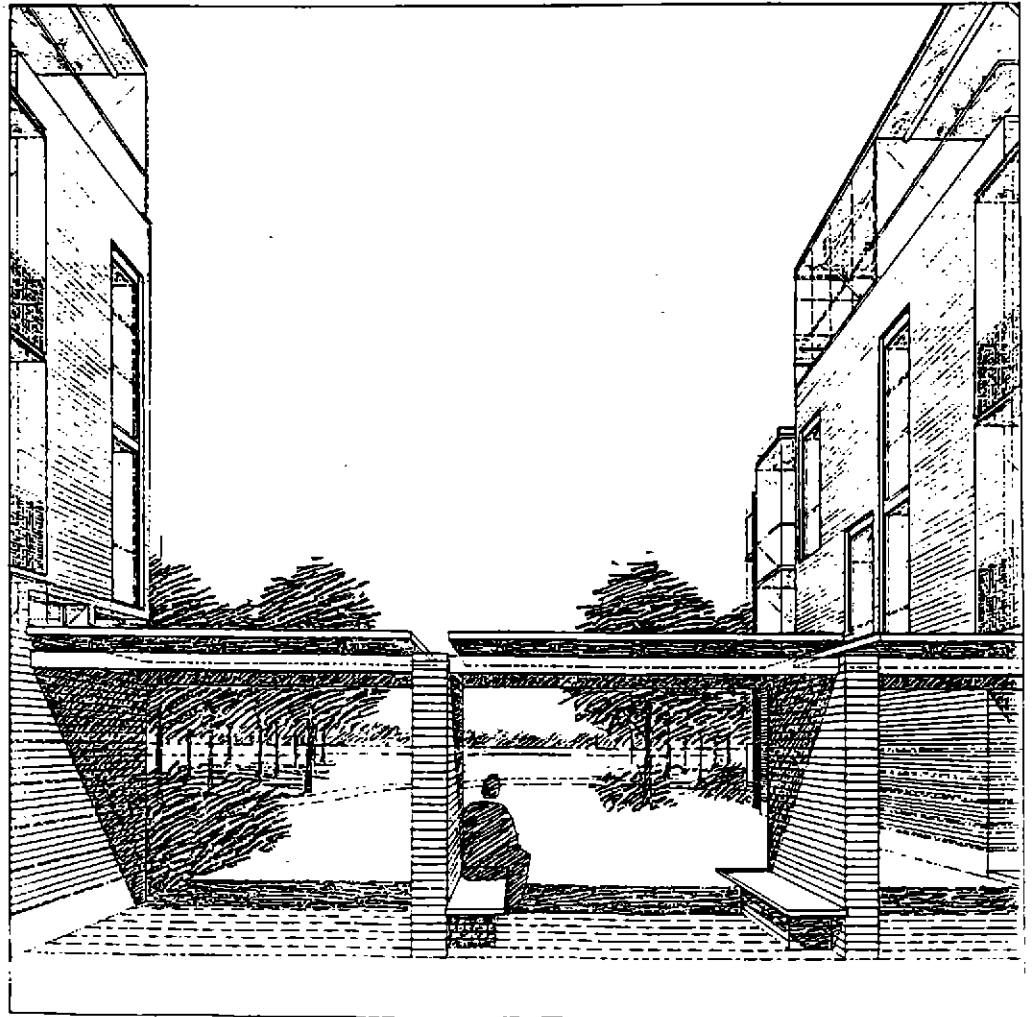
1997 : 9

136/97

ARABIANRANTA

LÄHIYMPÄRISTÖN SUUNNITTELUOHJE JA RAKENTAMISTAPAMÄÄRÄYKSET I

Tekijä(t) Kantakaupungin itärantaprojekti	
Nirneke Arabianranta Lähiympäristön suunnitteluohje ja rakentamistapamääräykset I	
Sarjan nimeke Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja	
Sarjanumero 1997: 9	Julkaisu-aika 27.11.1997
Sivuja 32	Litteitä -
ISBN 951-772-978-2	ISSN 0787-9024
Kieli koko teos FIN	Yhteenveto
Tiivistelmä <p>Arabianrannan uuden asuinalueen laadulle asetetaan yhtä korkeat laatutasotavoitteet kuin kantakaupungissa yleensä. Alueen näkyvä sijainti laajan maisematilan reunalla ja tulevan seudullisen puiston äärellä perustelee huolitellun ympäristön muodostamista. Lisäksi tasaisen täyttömaan muuttaminen uudeksi kaupunginosaksi on tehtävä rakentaen kaikki alusta alkaen. Täällä suunnittelu ei voi tukeutua luontevasti olemassa olevan ympäristön ominaisuuksiin kuten muualla kantakaupungissa.</p> <p>Vakiintuneen käytännön mukaisesti laaditut, asemakaavaa täydentävät suunnitteluohjeet on tehty melko kattavasti. Julkisen katutilan, puolijulkisten pihatilojen ja yksityisten asuntojen ja yhteistilojen ominaisuuksia ja tavoiteltua laatutasoa on kuvattu. Puolilihavalla on merkitty ne ohjeet jotka ovat sitovia. Ne ovat rakennusjärjestyksen tarkoittamia rakentamistapamääräyksiä. Työ on tehty yhteistyössä rakennusviraston ja rakennusvalvontaviraston kanssa. Ohjeissa on käytetty hyväksi arkkitehtitoimisto Hannu Huttunen Oy:n Arabianrannan kaupunkikuvallisen selvityksen (22.10.1995) yhteydessä tuottamaa aineistoa sekä arkkitehtitoimisto A-Konsultit kehittämää talotyyppiä.</p> <p>Ohjeita ei tule tulkita mekaanisesti tai kirjaimellisen pikkutarkasti. Ne osoittavat esimerkinomaisesti sen vähimmäistason, johon suunnittelun avulla tulisi pyrkiä. Ohjeet eivät siten ole esteenä vielä vaativamman laatutason tavoittelemiselle rakennetussa ympäristössä.</p>	
Avainsanat	
Asiasanat HELSINKI ARABIANRANTA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ ARKKITEHTUURI	
UDK 711.4-14	

ARABIANRANTA
LÄHIYMPÄRISTÖN SUUNNITTELUOHJE
JA RAKENTAMISTAPAMÄÄRÄYKSET I

27.11.1997

ARABIANRANTA

LÄHIYMPÄRISTÖN SUUNNITTELUOHJE
JA RAKENTAMISTAPAMÄÄRÄYKSET I

1. Yleistä	
1.1 Ohjeen tarkoitus	5
1.2 Suunnittelualue ja sen ominaisuudet	6
1.3 Suunnittelutavoitteet	6
1.4 Korttelirakenteen ominaisuudet	7
2. Julkinen ulkotila	
2.1 Asemakaavan lähtökohtia	9
2.2 Kadut	10
2.3 Jalkakäytävät	13
2.4 Reunakivipysäköinti	13
2.5 Keskeisaihe	14
2.6 Autopaikat	14
2.7 Sisääntulopihat	15
2.8 Katuvalaistus	16
2.9 Puistot	16
2.10 Jätehuolto	16
2.11 Aukiot	16
3. Korttelialueet	
3.1 Asemakaavan lähtökohtia	17
3.2 Kortteleiden liittyminen julkiseen tilaan	17
3.3 Varsinaiset piha-alueet	18
3.4 Rantapuiston puoleiset pihat	20
4. Rakennukset	
4.1 Asemakaavan lähtökohtia	22
4.2 Asuinrakennukset.	23
Liittyminen perustasoon.	23
Julkisivut	23
Rakennusten väliset aukot.	25
Parvekkeet	26
Viherhuoneet	27
Sisäänkäynti	27
Pohjakerros.	27
Julkisivumateriaalit ja värit.	28
Katot.	29
5. Suunnitteluyhteistyö ja rakennusaikaiset järjestelyt	
5.1 Likaantuneen maan käsittely ja suojaaminen	31
5.2 Tontin liittyminen katu- ja puistoalueeseen	31
5.3 Paalutusrajoitus.	31
5.4 Taiteilijayhteistyö	32
5.5 Pelastusajoneuvojen ajoreitit	32

1. Yleistä

1.1 Ohjeen ja rakentamistapamääräysten tarkoitus

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi Arabianrannan asemakaavan 27.11.1996. Se on laajin kaava mitä kantakaupunkiin on tehty vuosisadan alun Töölön asemakaavan jälkeen. Asemakaava on siitä syystä verraten yleispiirteinen eikä kerro riittävän yksityiskohtaisesti niistä tavoitteista, jotka ovat muodostaneet erään perustan kaavan laadinnalle.

Läh ympäristön suunnitteluohjeita on pidetty tarpeellisena, jotta tämän Helsingin kehittämisen kannalta keskeisen alueen laatu- ja tasotavoitteet voisivat toteutua.

Lähiympäristön suunnitteluohjeessa on määriteltynä suunnitteluperiaatteet, joita asemakaavan lisäksi noudatetaan Arabianrannan alueen yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Suunnitteluohjeisiin sisältyvät sitovat määräykset jotka ovat rakennusjärjestyksen mukaisia rakentamispäätämääräyksiä jotka on lihavoitettu. Rakennuslautakunta on hyväksynyt ne 25.11.1997

Rakentamistapamääräykset perustuvat rakennusjärjestyksen 2. lukuun (4§ - 6§). Niiden tarkoituksena on mm. ennakolta ilmoittaa minkälaisen rakennustavan voidaan katsoa täyttävän rakennusasetuksen 53§:n ja 77§:n vaatimukset ympäristöön soveltumisesta alueella.

Asemakaavaan sisältyy kaksi toisistaan eroavaa aluetta. Tämä ohje koskee niistä pohjoisempaa. Eteläisempää aluetta - Toukorantaa - koskevat ohjeet tullaan julkaisemaan erikseen.

Ohjeet ja rakentamistapamääräykset keskittyvät ympäristön ulkoiseen ilmeeseen. Niihin sisältyy myös eräitä teknisiä käytännön rakentamista koskevia asioita, jotka yhdessä muodostavat eräänlaisen muistilistan alueen asemakaavoituksen periaatteista.

Kiinteistölautakunta liittää tämän ohjeen tontin luovutusehtoihin tontin vuokramiestä tai ostajaa velvoittavaksi.

Rakennusvalvontavirasto valvoo rakentamistapamääräysten noudattamista ja ne julkaitaan myös erikseen.

1. Suunnittelualan osa-alueet

Lähiympäristön suunnitteluohjeita ei tule tulkita mekaanisesti tai kirjaimellisen pikkutarkasti. Ne osoittavat esimerkinomaisesti sen vähimmäistason, johon suunnittelun avulla tulisi pyrkiä. Ohjeet eivät ole esteenä paremman laatutason tavoittelemiselle rakennetussa ympäristössä. Joka tapauksessa laadukkaan ympäristön rakentaminen edellyttää suunnittelijoiden, rakennuttajien, rakentajien ja tulevien käyttäjien yhteistyötä.

1.2 Suunnitteluala ja sen ominaisuudet

Arabianrannan asemakaava, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 27.11.1996, käsittää Hämeentien ja Vanhankaupungin selän välisen alueen Verkkosaaresta Vantaanjoen suulle.

Suunnitteluteknisesti alue on jaettu kahteen osaan. Pohjoista osaa nimitetään Arabianrannaksi ja eteläistä Toukorannaksi. Arabianrannan osa-alue sijaitsee Hämeentien itäpuolella, Bokvillanin puistokorttelin ja Vanhankaupunginkosken välissä.

Tämä lähiympäristön suunnitteluohje koskee Arabianrannan kortteleita 23117-23125 ja tontteja 23126/3-4, 27671/8-9.

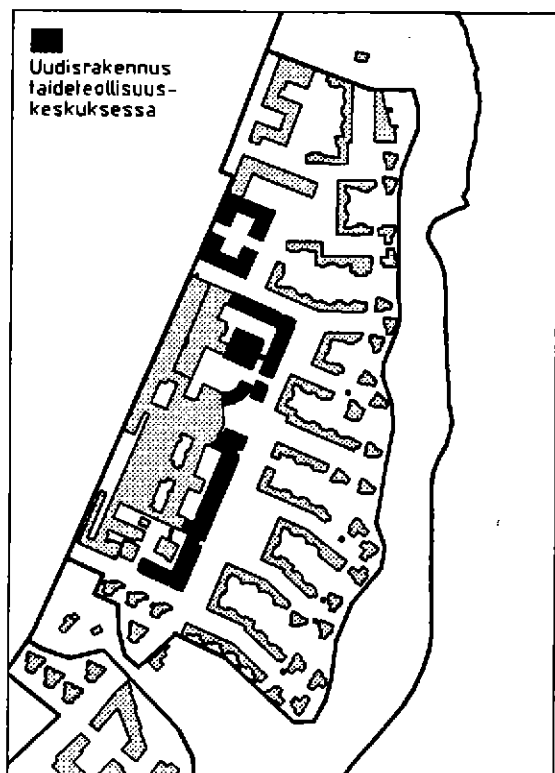
Arabianrannan alue on lähes kokonaan ihmisen muokkaama. Vain Verkatehtaanpuisto on esimerkkinä luonnonmukaisesta topografiasista. Suunnitteluala on suurimmalta osin täyttöaluetta täytön ollessa paikoin yli 20 m syvää. Alueen nykyinen rakennuskanta on esitetty säilytettäväksi lukuun ottamatta yhtä teollisuushallia, jäälaboratoriota ja eräitä vähäisiä varastorakennuksia.

Alueen luonteesta johtuen nykyinen topografia antaa kovin niukasti kiinnekohtia uuden asuinalueen lähiympäristöä suunniteltaessa.

Sen sijaan suurpiirteinen maisematila ja sisäsaaristomaisema tarjoaa oivallisen ulkoisen ulottuvuuden tulevalle asumiselle. Totutusta poiketen lähiympäristön laatu on aikaansaattava rakentamalla.

1.3 Suunnittelutavoitteet

Arabianranta on suunniteltu maisemallisena ja toiminnallisena kokonaisuutena täydentämään Toukolan ja Vanhankaupungin nykyistä,

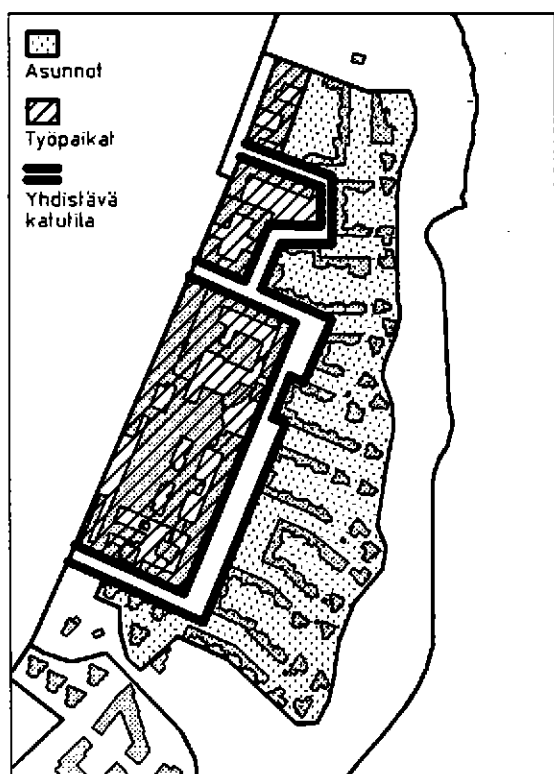

2. Uudisrakennettavat toimitilarakennukset

säilyvää ympäristöä. Alueen myönteiset ympäristötekijät pyritään hyödyntämään. Alueen pääasialliset maankäyttömuodot ovat asuminen, julkiset palvelut, tuotanto ja virkistys. Kaupunkirakenteellisesti uusi rakentaminen liitetään Toukolaan.

Asuin ympäristön suunnittelun tavoitteena on täydennysrakentamisen periaatteita noudattaen laajentaa Toukolan asutusta rannan suuntaan. Alueelle sijoitetaan asuntokerosalaa kantakaupunkimaisena rakenteena tinkimättä kuitenkaan ympäristöllisistä vaatimuksista. Uudet asuinalueet on suunniteltu siten, että suurin osa asuinrakennuksista voidaan rakentaa asuntorahaston ehdoin.

Työpaikkaympäristön suunnittelun tavoitteena on kehittää Hämeentien varrella olevia kortteleita monipuoliseksi taideteollisuuskeskukseksi tuotantoa, opetusta sekä pientoimistoja ja studioita varten. Rakennus- ja suojelulliset näkökohdat otetaan erityisesti huomioon. Uusia työpaikkarakennuksia on suunniteltu täydentämään olemassa olevaa rakennuskantaa ensi sijassa vain sellaisille paikoille, joille asuinrakennusten sijoittaminen tai puistojen rakentaminen ei ole tarkoituksenmukaista (Kuva 2).

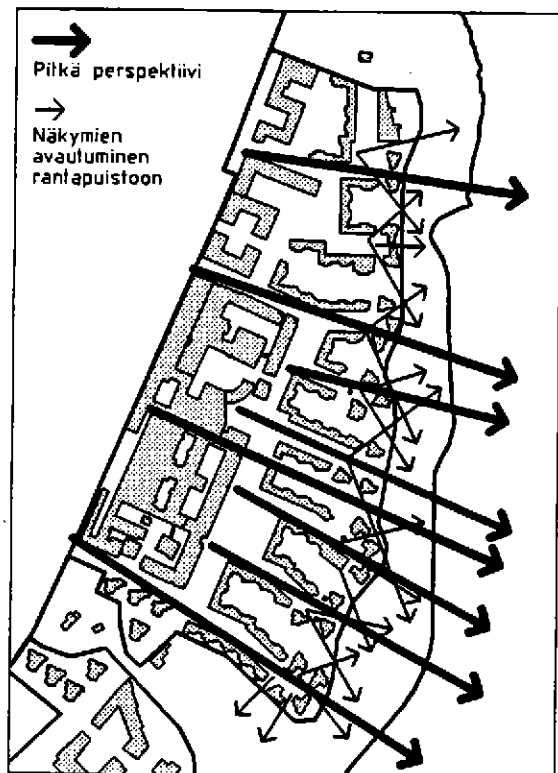
3. Asuin- ja työpaikka-alueen lomittuminen

Kaupunkikuvallisen tavoitteena on pyrkimys selkeään ja suurpiirteiseen kokonaisuuteen käyttämällä kuhunkin kaupunkirakenteelliseen tilanteeseen sopivia kortteli- ja talotyyppisiä. Alueen suunnittelussa on otettu erityisesti huomioon sen kauas näkyvä sijainti Vanhankaupungin selän maisematilassa, rantapuiston äärellä.

1.4 Korttelirakenteen ominaisuudet

Suunnitteluala jäsentyy Hämeentien ja Vanhankaupungin selän väliin pitkänä, kapeahkona vyöhykkeenä. Osin alueen muodosta, osin säilyvistä toiminnoista ja rakennuksista johtuen on alueen rakennetta kehitetty eräänlaisena nauhakaupunkina, jossa eri toiminnot muodostavat pitkänomaisia vyöhykeitä.

Rantapuiston ja Hämeentien väliin on suunniteltu tiivis korttelirakenne, jossa puiston äärellä on asuinkortteleiden rivistö ja lähimpänä Hämeentietä toimitilakortteleista muodostuva vyöhyke. Näiden välissä on puistokatu, jonka äärelle pyritään sijoittamaan liike- ja palvelutiloja (Kuva 3).

4. Keskeiset näkymät ja katuperspektiivit

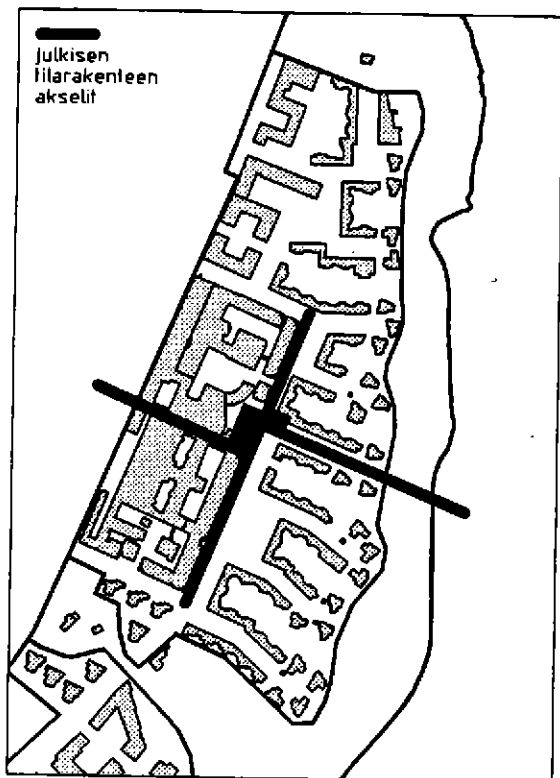
Rakennuskorttelit muodostavat fyysisen kokonaisuuden, joka liittyy Hämeentien välityksellä Toukolan nykyiseen asuntoalueeseen. Alueen hahmossa on pyritty sovittamaan yhteen kolme tekijää: sijainti Vallilan laaksoon rajautuvien kantakaupunkimaisten kaupunginosien pohjoispuolella, liittyminen paikoin tiiviisti rakennettuun Hämeentien varteen sekä asema laajan maisematilan ja rantapuiston reunassa.

Asuinympäristön muodostamisen lähtökohtana ovat alueen omaleimaisuutta korostavat ominaisuudet. Näistä tärkein on suurpiirteinen maisematila laajoine näkymineen. Suurelta osin täyttömaalle rakennettava rantapuisto poikkeuksellisen tasaisessa maastossa on toinen tärkeä ominaisuus. Veden läheisyys ja läsnäolo lähiympäristössä on kolmas omaleimaisuuden osatekijä.

Nämä alueen ominaisuudet heijastuvat asutokortteleiden suunnitteluperiaatteisiin. Hämeentien varren toimitilarakennusten kortteleita vasten on muodostettu kiinteä, lamellitaloista koostuva asuinrakennuskorttelista. Korttelit on avattu rantapuistoon ja Vanhankaupungin selkää kohden. Rantapuiston puolelle on muodostettu 'läpinäkyvä', pistetalomaisista rakennuksista muodostuva rintama. Pistetalojen sijoittuminen uloimpaan asuntovyöhykkeeseen mahdollistaa näkymien avaamisen moneen eri suuntaan (Kuva 4). Rakennusten kerrosluvut laskevat kuudesta neljään siirryttäessä Hämeentien suunnasta rantaa kohti. Pihojen aurinkoisuuden edistämiseksi on kussakin korttelissa matalammat rakennussiivet sijoitettu korttelin lounaisreunalle. Huolimatta laajasta rantapuistosta korostuu pihojen merkitys asukkaiden ulko-oleskelualueina.

Arabianrannan kaupunkitilan rakenne on kaupunkimainen; se korostaa julkisen ja yksityisen tilan selkeitä erottelua. Tilarakenteen runko muodostuu pitkittäisestä ja poikittaisesta 'akselista'. Pitkittäisakseli - Hämeentien varren kortteleiden ja asuinalueen välinen puistokatumainen tila - on tietoisesti 'ankara' leveine katutiloineen, puuriveineen ja pysäköintialueineen. Pitkittäisakselia leikkaa Arabian tehdaskompleksin keskivaiheilta alkava, rantaan asti ulottuva istutettu katu toreineen. Katutila jatkuu Arabian tehdasrakennuksen läpi johdettavana puolijulkisena sisäkatuna aina Hämeentielle ja Arabian pääsisäänkäynnille asti (Kuva 5). Muutoin alueen julkiset tilat muodostuvat poikittaisista umpikaduista sekä pitkittäisestä, asutokorttelistoa

5. Julkisen tilan pääakselit

leikkaavasta jalankulkuyhteydestä. Katunäkymiä tulee hallitsemaan horisontaalisuus, jossa rauhalliset ja vähäeleiset julkisivut ovat vallitsevia.

Alueen erityispiirteenä on autopaikkojen rakentaminen maantasoon kadunvarsipaikkoina. Suuria kenttiä on pyritty välttämään, samoin autojen tuomista pihuille. Autot on pääsääntöisesti sijoitettu omille LPA-korttelialueilleen joko katujen varsille tai niiden jatkeille katumaisina alueina.

2. Julkinen ulkotila

2.1 Asemakaavan lähtökohtia

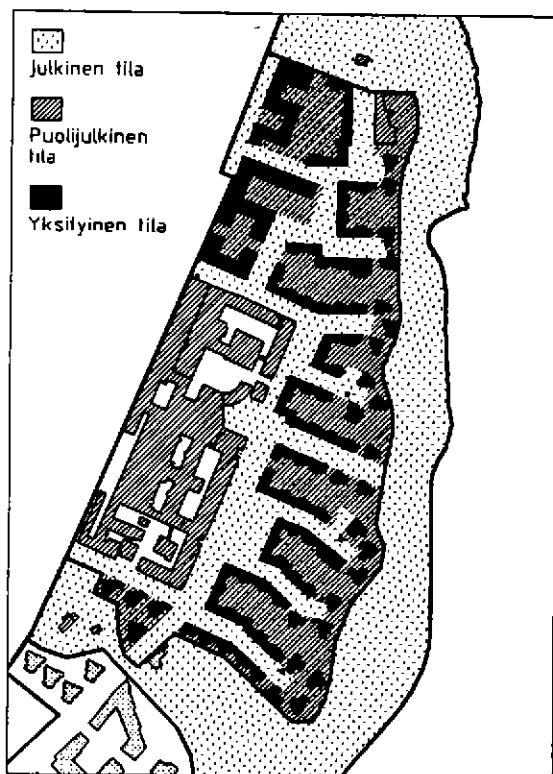
Esitetty kaupunkirakenne asettaa suuret vaatimukset julkisen tilan, puistikkojen ja katu ympäristön suunnittelulle. Julkista katutilaa on tavallista vähemmän. Talot liittyvät aina suoraan siihen. Myös sisäinen puistoaukio (Tapio Wirkkalan puisto) on poikkeuksellisen pieni ja liittyy suoraan asuinrakennukseen. Se pyritään rakentamaan puutarhamaiseksi puistikoksi täydentämään noin 50 hehtaarin suuruista, osin luononomaisena kehitettävää rantapuistoa.

Kaupunkikuvan muodostuessa etupäässä rakennusten julkisivuista, katualueista ja auto-paikoista sekä puistikosta on perusteltua asettaa näiden materiaaleille ja arkkitehtoniselle jäsentelylle korkeat laatuvaatimukset.

Asemakaavallisin keinoin on pyritty sisällyttämään kaupunkikuvaan tiettyä yhtenäisyyttä ja välttämään ylisuurta mittakaavaa. Riittävän vaihtelun aikaansaaminen edellyttää harkittua rakennussuunnittelua. On tärkeää, että suunnittelussa otetaan huomioon myös rakennusten merkitys kokonaisrakenteen osatekijöinä.

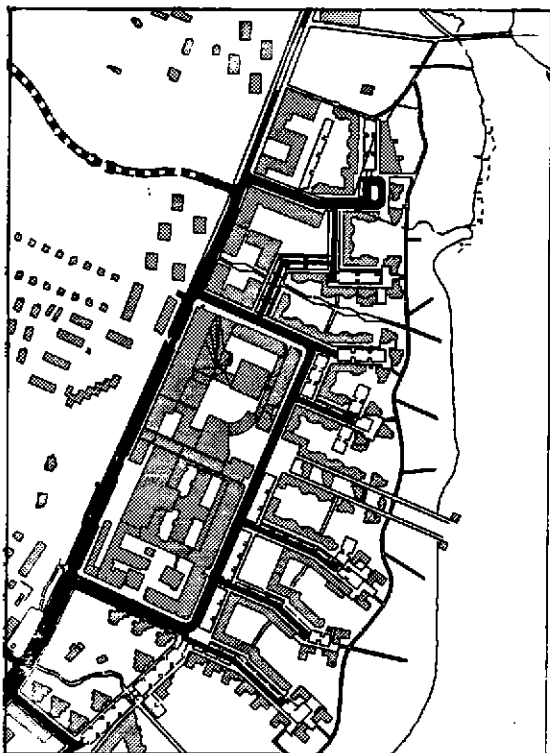
Hallitun julkisen ulkotilan luominen on asemakaavan keskeisiä pyrkimyksiä. Katumiljöön kannalta tärkeitä tekijöitä ovat rakennusten suhde katuun sekä pohjakerrosten liike- ja monikäyttötiloja ja etuistutus- aluetta koskevat suunnitteluratkaisut.

Tiiviissä kaupunkirakenteessa on tärkeää, että julkinen, puolijulkinen ja yksityinen tila rajataan täsmällisesti. Suunnitteluratkaisuilla on edesautettava tämän tilajärjestelmän selkeyttämistä ja korostamista (Kuva 6).

6. Arabianrannan julkisen tilan hierarkia

2.2 Kadut ja LPA-alueet

7. Viralliset katualueet mustattuna

Arabianrannan kadut on jaettu niiden toiminnallisen luonteen mukaan. Katujen mitoitust ja visuaalinen ilme tukevat kadun toiminnallista luonnetta. Kadut ovat alueen sisäisiä asuntokatuja ja niillä käytetään perinteisiä helsinkiläisiä materiaaleja ja kalustustapoja. Katu- ja puistoaukiot sen sijaan käsitellään laadultaan korkeatasoisempina. Kadut rakennetaan painumattomiksi.

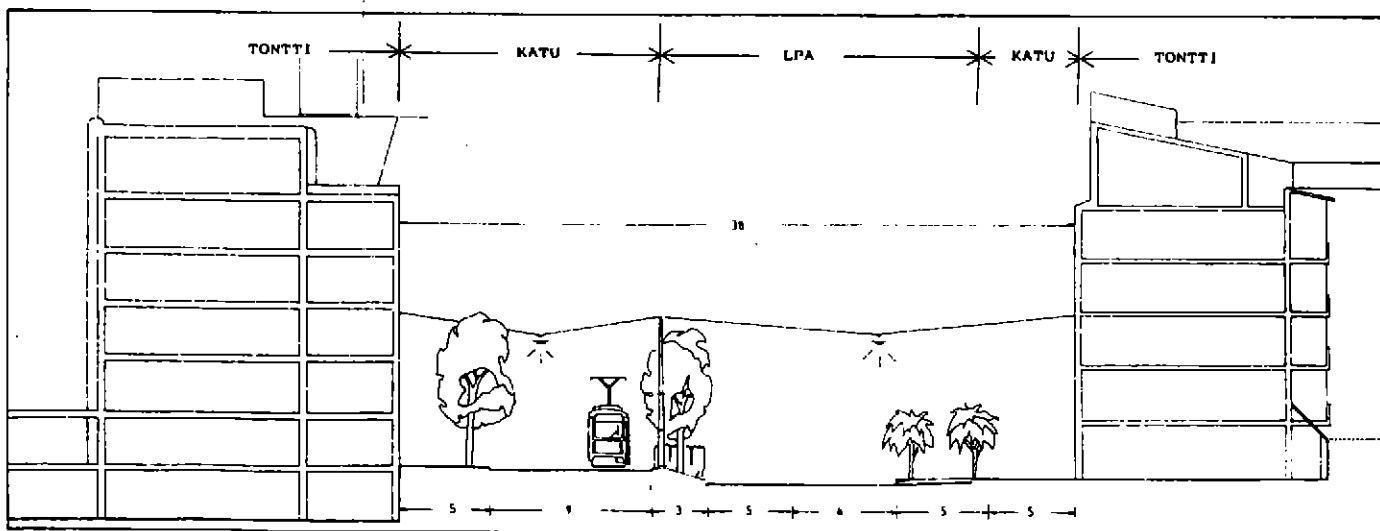
Hämeentie on alueellinen pääkatu, jolta liikennöinti asuinalueelle tapahtuu. Arabianranta on liitetty Hämeentiehen kolmella katuliittymällä.

Alueellisena kokoojakatuna on leveä, puistokatumainen Arabianranta, jonka molemmat laidat on istutettu. Joukkoliikenne keskittyy tänne ja raitiovaunun päätepysäkki on sijoitettu keskeisen torin varrelle.

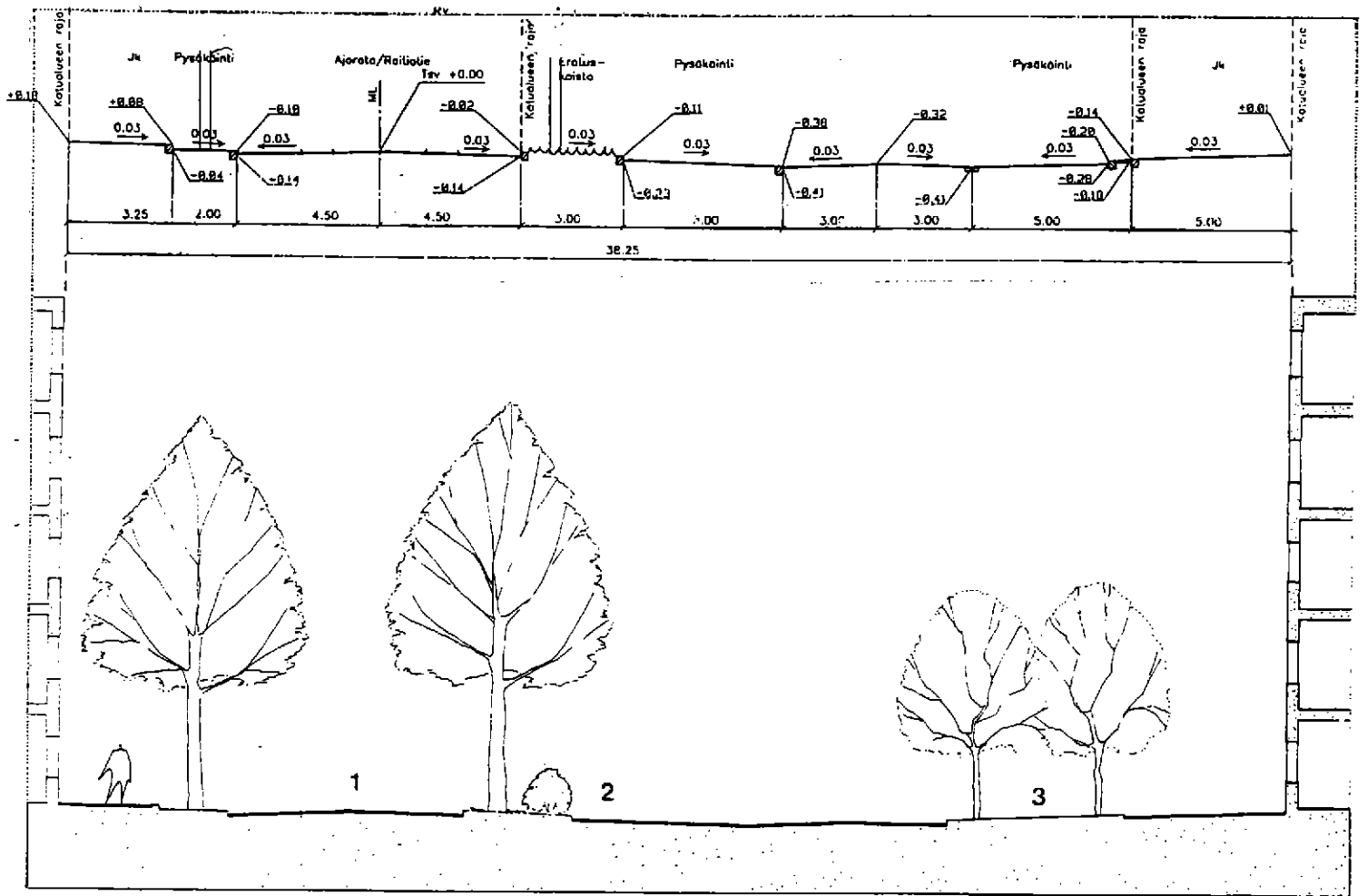
Katutila sisältää alueen sisäisen kokoojakadun ja LPA-alueen vyöhykkeen. Katutilan kokonaisleveys on 38 metriä oheisen piirroksen periaatteiden mukaan (Kuvat 8, 8').

Kokoojakadusta erkanevat umpikadut, jotka palvelevat yksinomaan asuinkortteleita. Nämä umpikadut puolestaan on yhdistetty sekä jalankulkukujin että huoltoajoyhteydellä. Asuntokatutilan leveys on yleensä 23 metriä oheisten piirrosten periaatteiden mukaan (Kuvat 9-11).

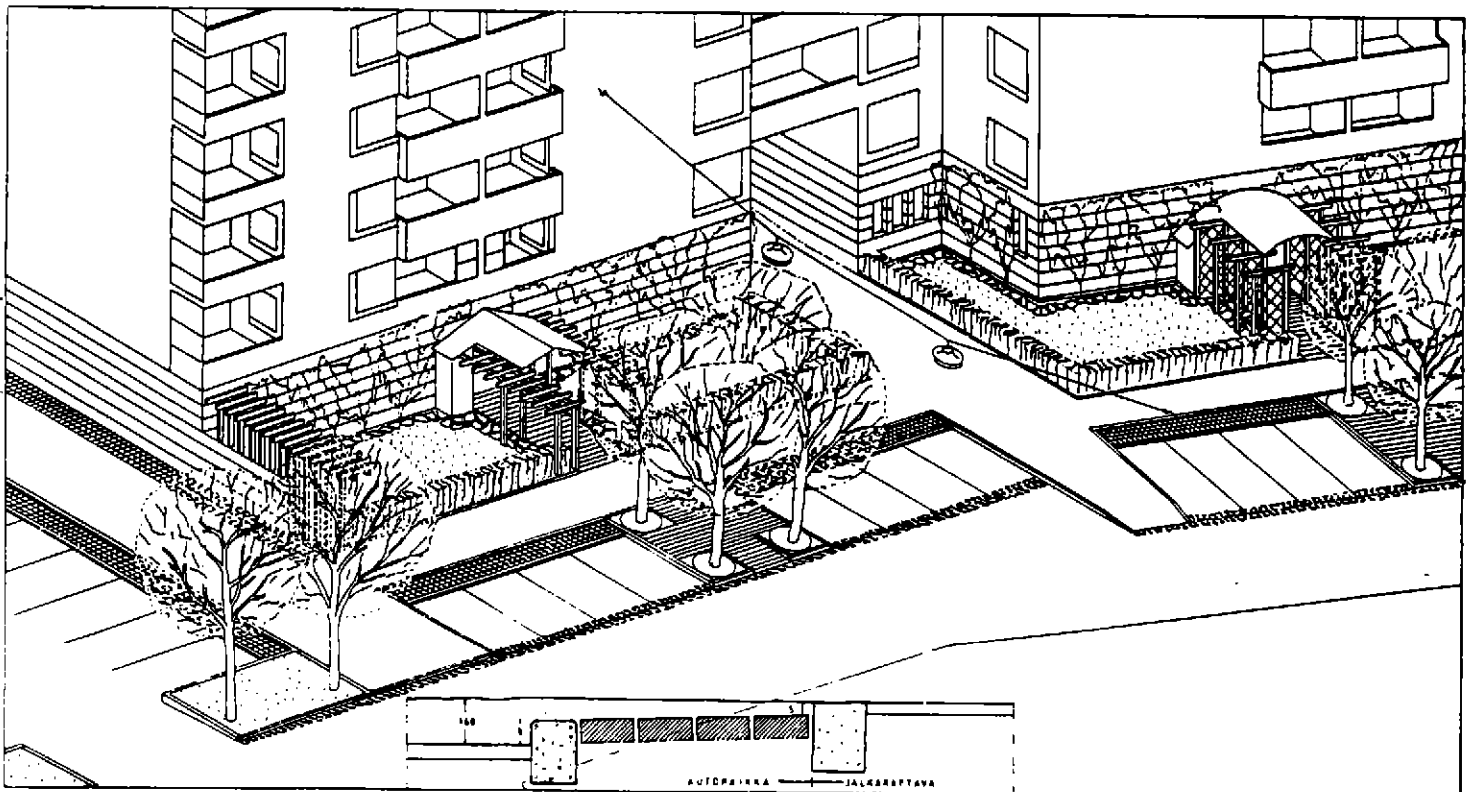
Katu erotetaan LPA-alueesta tontin puolella olevalla reunakivellä (kaksipuoleiset pysäköintialueet) tai nupukivikourulla, jonka keskilinja on tontin rajalla (yksipuoliset pysäköintialueet) (Kuvat 9-11, 17).

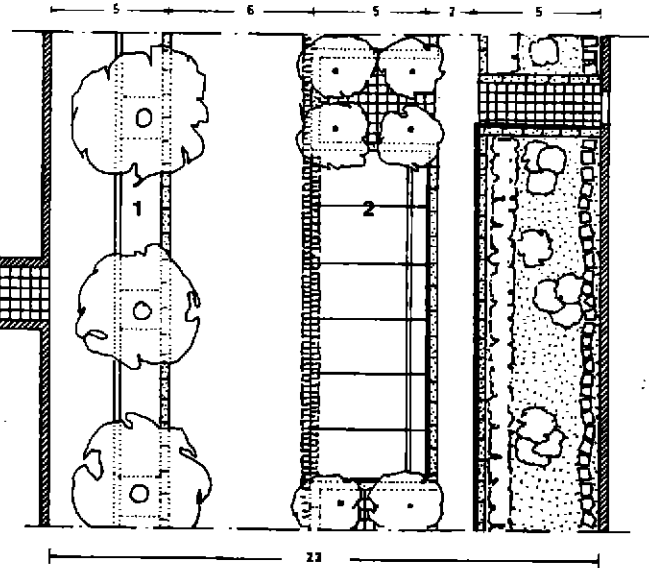
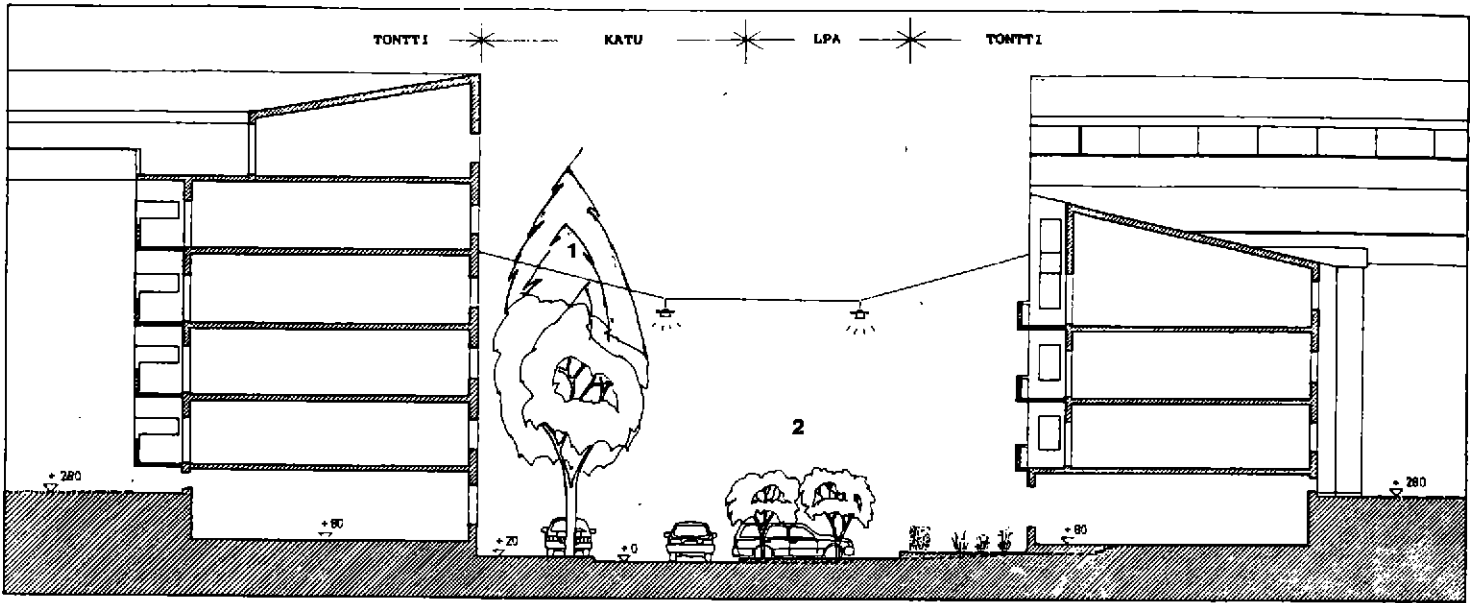
8. Arabianrannan leveän katutilan mitoitust

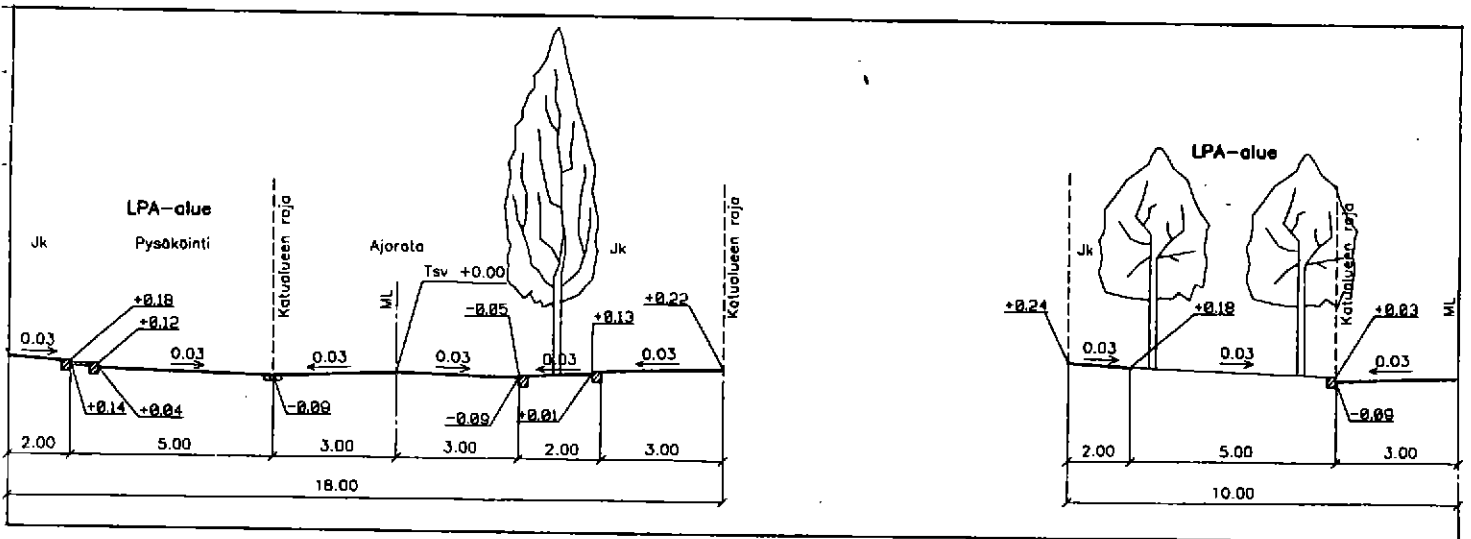
8*. Arabianrannan leveä katutila. Yllä mitoitus. Puulajit: 1. *Tilia vulgaris pallida* (keisarinlehmus), 2. *Spiraea chamaedryfolia* (virpiangervo), 3. *Prunus pensylvanica* (pilvikirsikka)

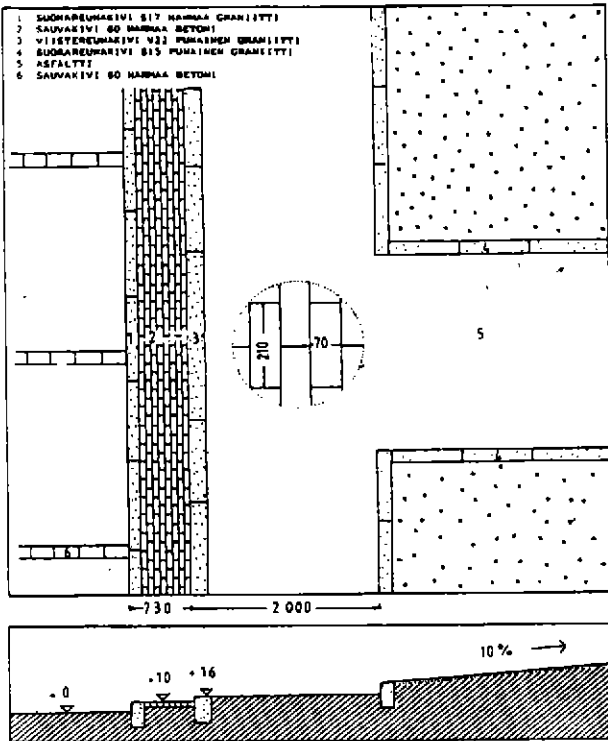
9. Normaalin asutokeden periaatekaavio.

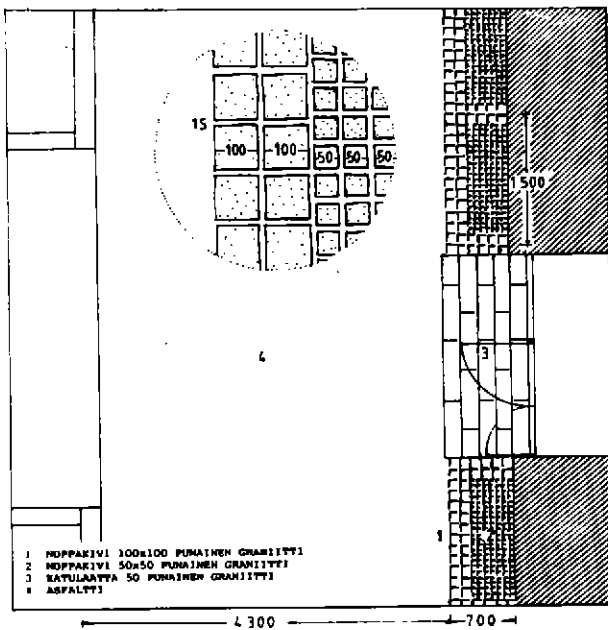
10. Asutokadun leikkaus ja pohja. Puulajit: 1. Alnus glutinosa pyramidalis (kartiojalava) 2. Prunus pensylvanica (pilvikirsikka)

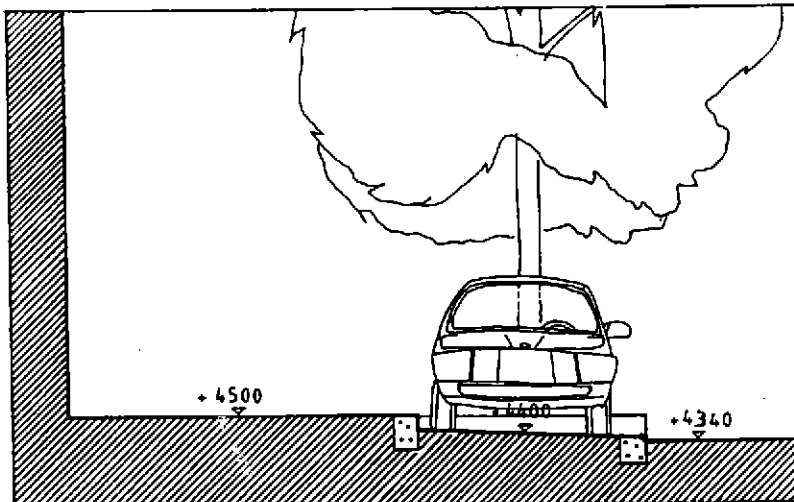
11. Asutokadun periaateleikkaus ja mitoitus

12. Kapea jalkakäytävä etuistutusten edessä

13. Leveä jalkakäytävä rajautuu ulkoseinän vieressä olevaan luonnonkiveykseen

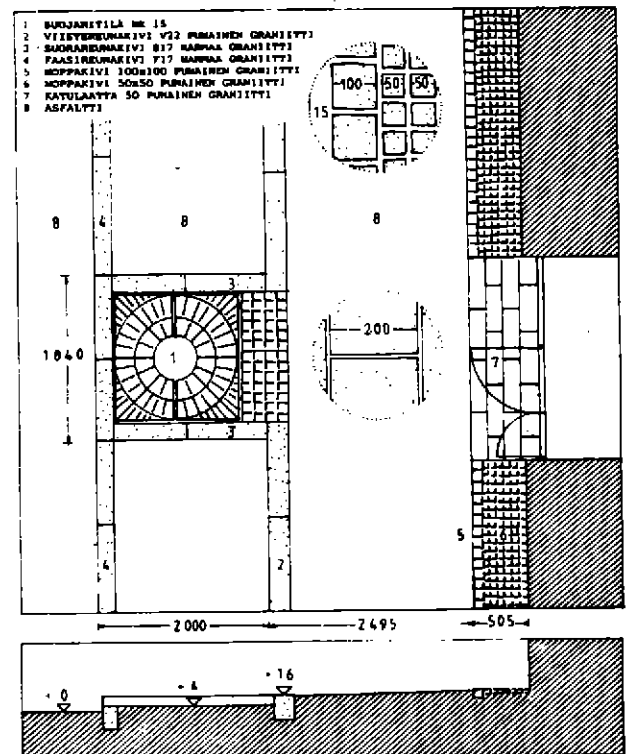

2.3 Jalkakäytävät

Jalkakäytävien pinta on asfalttia. Reunakivi on punaista graniittia. Jalkakäytävät rajautuvat rakennusten puolella aina etuistutusvyöhykkeeseen, joka nostetaan noin 10 cm jalkakäytävän tason yläpuolelle (Kuva 12). Yleensä katualueella olevan, 5 metriä leveän jalkakäytävän pinta on asfalttia. Rakennuksen ulkoseinän kohdalla on 70 cm leveä vyöhyke hakattua punaista graniittia. Vyöhyke jatkuu kulman kohdalla etuistutuksen ulkoreunalle asti. Reunakivet ovat punaista graniittia (Kuva 13). Istutettavat katupuut Arabianranta-kokoojakadun varrella ovat lehmuksia. Rungot ja juuristo suojataan mustaksi maalatuin teräskalustein (Kuva 15). Jalkakäytävän liittyessä LPA-alueeseen syntyy erilaisia sovituksia (Kuvat 18-20).

2.4 Reunakivipysäköinti

Kortteleiden varjopuolella on 3 metriä leveä jalkakäytävä, jonka pinta on asfalttia. Rakennuksen ulkoseinän vieressä on samanlainen hakattua punaisesta graniitista muodostuva vyöhyke kuin kohdassa 2.3 (Kuva 13). Pysäköintivyöhyke rajautuu jalkakäytävään reunakiven välityksellä. Autopaikka sijaitsee 8-12 cm jalkakäytävän tason alapuolella. 8 metrin välein istutetaan kartiojalavia, joiden juuristo suojataan metallisella suojaritilällä, joka reunustetaan graniittisella reunakivellä (Kuva 14).

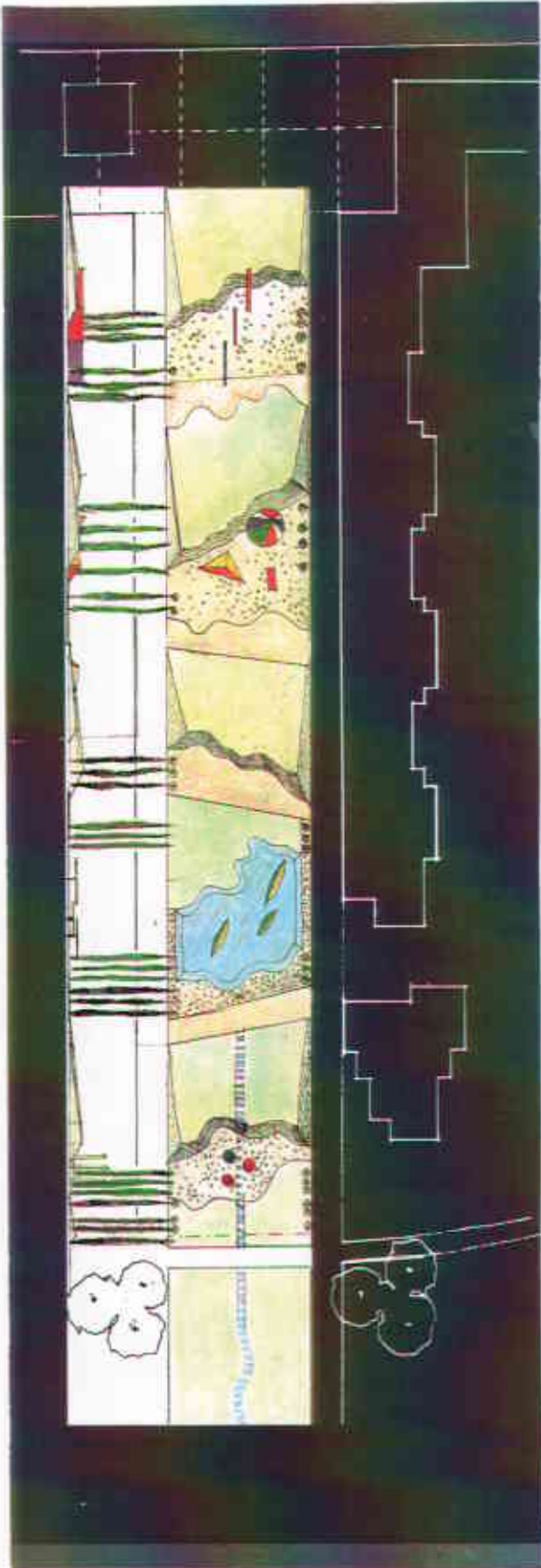
14-15. Pitkittäispysäköinti vierailijoille

2.5 "Keskeisaihe"

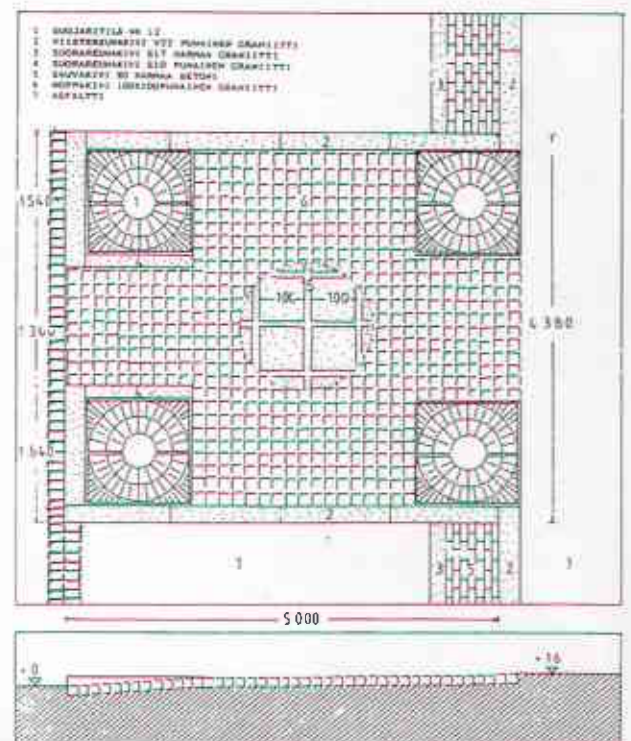
Osana keskeisen julkisen tilan akselia on pääosin istutettavaksi katualueeksi merkitty vyöhyke, jossa huoltoajo kuitenkin sallitaan. Se alkaa Arabian taideteollisuuskeskuksen yhteyteen rakennettavasta monumentaaliaukiosta, jatkuu Arabianranta-kadun toisella puolen Keraamikonaukiona ja ulottuu Kaj Franckin katuna aina vesialueelle saakka. Tämä on ajateltu eräänlaisena julkisena olohuoneena rauhallista istuskelua ja oleskelua varten. Alueesta on laadittu ideasuunnitelma (Kuva 16).

2.6 Autopaikat

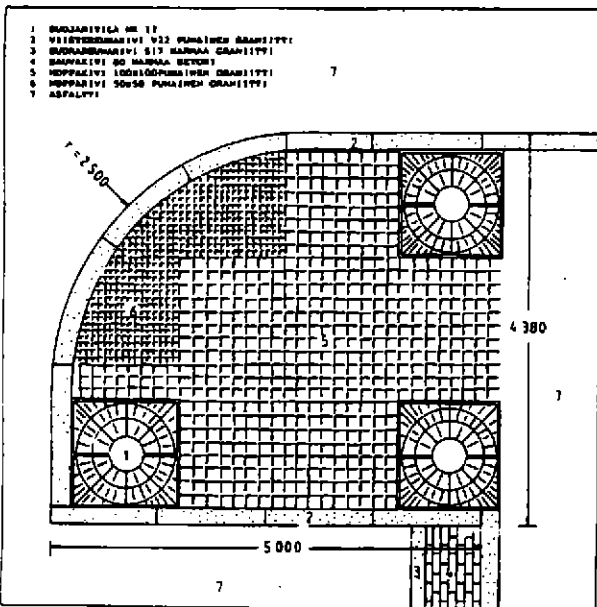
Liikkumisesteisten pääsy LPA-alueelta asuntontontille on järjestettävä. Kaksipuolinen LPA-alue rajataan katualueesta tontilla olevalla graniittisella reunakivellä. Yksi-puolinen LPA-alue rajataan katualueesta joko tontilla olevalla graniittisella reunakivellä tai nupukivikourulla, jonka keskilinja on tontin rajalla. Jalkakäytävään rajautuva autopaikkavyöhyke jäsennödään osiin "sisääntulolaiturin" avulla. Laituri on jalkakäytävän tasossa oleva, luonnonkivin pinnoitettu ja pienikasvuisin puin (*Prunus pensylvanica*) istutettu vyöhyke. Reunakivet ja kiveys ovat punaista graniittia. Asemakaavamääräyksen mukaan sisääntulolaituri rakennetaan joka kahdeksannen autopaikan jälkeen (Kuvat 17-20).

16. Tait. Howard Smithin suunnittelema keskeisaihe Kaj Franckin kadulla

17. Jalankulkukoroke katkaisee pysäköinti-alueen ja välittää kevyen liikenteen kadulta ulko-ovelle

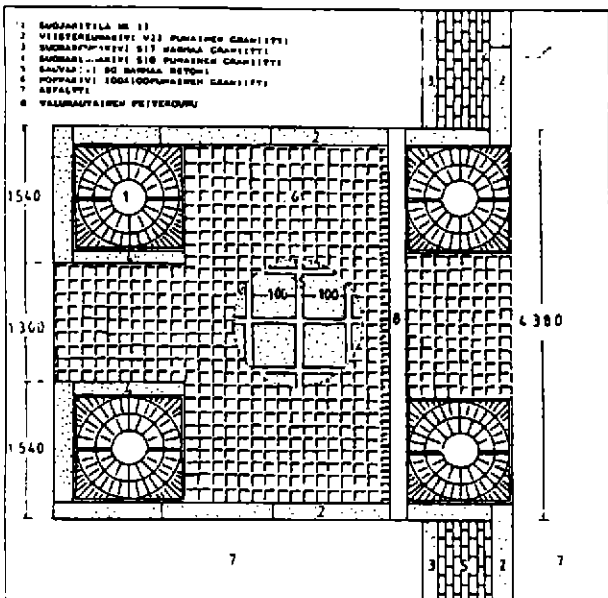
18. "Maihinnousulaiturin" kulmasovitus

LPA-alue rakennetaan tonttikorkeusilmoituksen mukaiseen korkeustasoon. Autopaikkojen pintamateriaalina käytetään asfalttia. Yksittäiset autopaikat erotetaan toisistaan betonikivisillä raidoilla. Autopaikan etuosa jalkakäytävän vierellä nostetaan 70 cm:n vyöhykkeellä noin 10 cm muuta aluetta korkeammalle, jotta auton nokan tunkeutuminen jalkakäytävälle estetään. Kynnys tehdään graniitista ja korotettu alue päällystetään betonikivin. Päällystetyiltä alueilta sadevedet johdetaan sadevesiviemäriin.

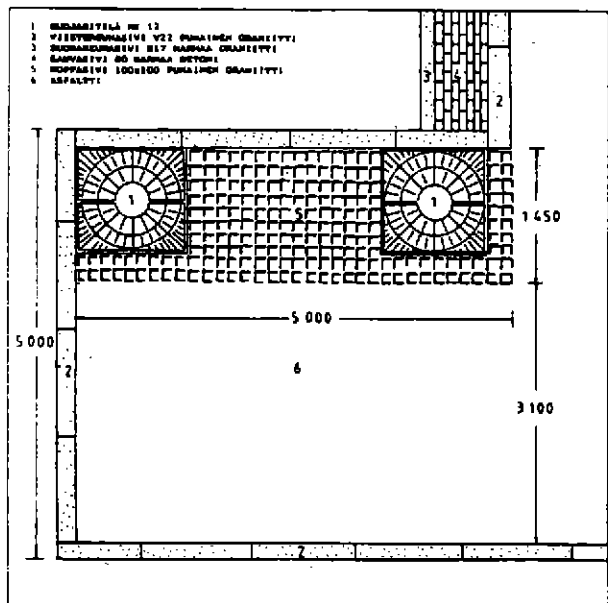
Arabianranta-katua ja Arabianpolkua vasten LPA-alueet rajataan noin 1 metrin korkuiseksi leikattavalla pensasaidalla (*Spirea chamaedryfolia*). Lisäksi pensasvyöhykkeelle istutetaan lehmuksia 8 metrin välein. Jalkakäytävän vieressä olevat autopaikat käsitellään kuten kohdassa 2.3.

2.7 Sisääntulopihat

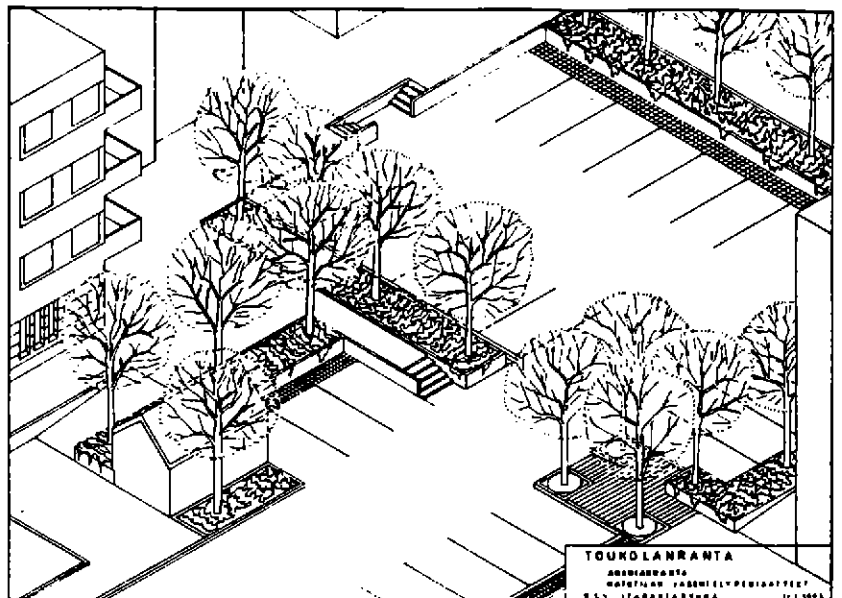
Asemakaavassa d-kirjaimella merkityt piste-talot yhdistetään ryhmiksi sisääntulopihoihin. Pihan ja pysäköintialueen välillä on noin 70 cm tasoero. Alueen on sovellettava liikkumisesteisille. Puiston suuntaan sisääntulopiha rajataan peittomaalilla maala-tuilla puisilla pergolarakennelmilla. Katu-alueelle tai LPA-alueelle rajautuvat reunat rakennetaan graniittisin reunakivin. Pys-tysuorat pinnat verhotaan luonnonkivellä. Sisääntulopihan pintamateriaalina käytetään pääosin betonikiviä ja piha jäsenöidään graniittisin kivin. Sisääntulopihat ovat kokonaan painumattomia, ne vakavoitetaan kantavaan maaperään saakka. (Kuva 21).

19. Sovitus veden valuessa jalkakäytävän reunassa

20. Poikittaispysäköinnin liittyminen leveään jalkakäytävään

21. Umpiteiden pysäköintialueiden liittyminen asuntopihoihin. Pensasistutukset: *Salix rosmarinifolia* (hietikkopaju) tai *Salix rosmarinifolia* (kepelehtipaju)

2.8 Katuvalaistus

Katuvalaisimet ripustetaan pääsääntöisesti rakennuksiin kiinnitettäviin vaijereihin. Tarvittavat pylväävät tehdään metallisina ristikkorakenteina, jotka maalataan. Katutilaan ei sijoiteta lyhtypylväitä eikä pylväsvalaisimia (Kuvat 8-11). LPA-alueet valaistaan kuten katualueet.

2.9 Puistot

Alueen pääasiallinen virkistysalue on laaja Toukolan rantapuisto, josta on laadittu erillinen suunnitelma (Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 1994:22).

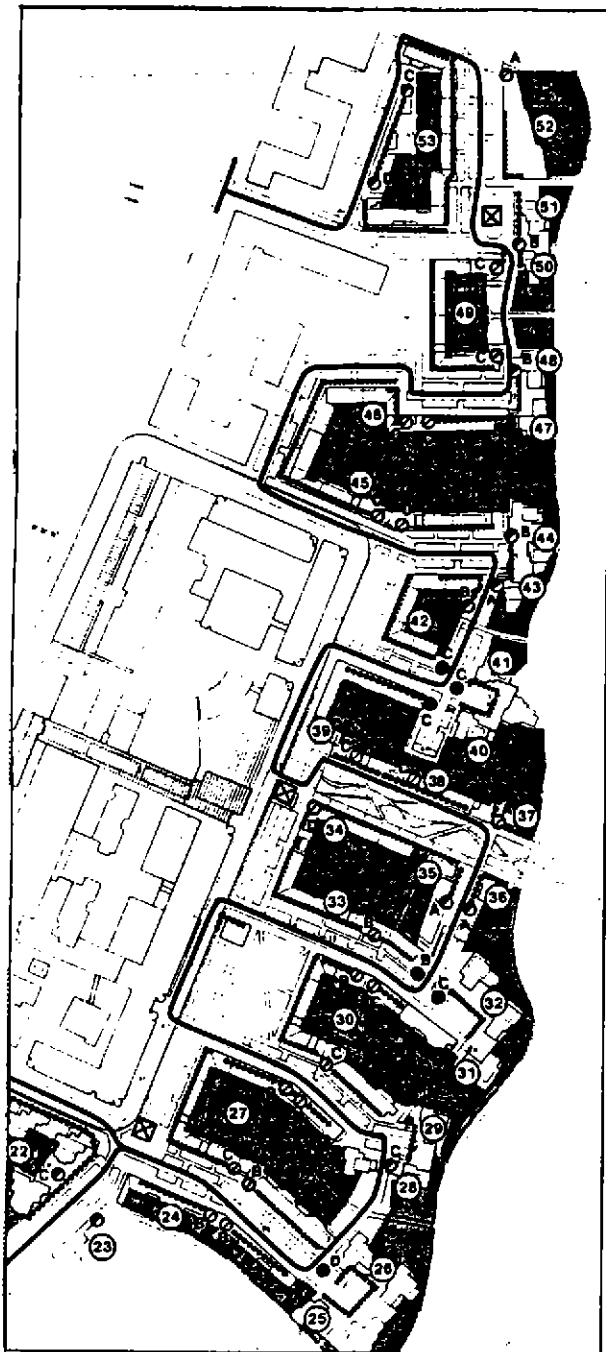
Arabianranta-kadun varrella oleva Tapio Wirkkalan puisto on ajateltu eräänlaisena asukkaiden olohuoneena rauhallista istuskelua ja oleskelua varten. Leikki- tai pelipaikkoja ei puistoon ole tarkoitettu sijoittaa. Puisto suunnitellaan puutarhana pensas- ja perennaryhmineen. Lisäksi korostuvat diagonaaliset jalankulkuyhteydet. Eiran puisto on historiallisena viitteenä tavoitellusta ympäristöstä. Puistoon ei asenneta normaalia tolppavalaisimia, vaan valaistus tulee sitä reunustavista rakennuksista ja katualueilta sekä mahdollisesti istutuksiin liittyvistä valolähteistä.

2.10 Jätehuolto

Asuinkortteiden ja julkisten rakennusten kortteleiden jätehuollosta on laadittu erillinen suunnitelma (Asuntokortteleiden jätehuollon yleissuunnitelma, Oy Vesi-Hydro Ab 1994), jossa on esitetty jätehuoneiden määrä ja jätteiden keräilyperiaatteet (Kuva 22). Suunnitelma on sitova ja siinä suositellaan jätteiden keräilyastioiden sijoittamiskohdat. Toisaalta suunnitelmassa kielletään jätehuoneiden rakentaminen tiettyille vyöhykkeille. Biojätteelle järjestetään erilliskeräily.

2.11 Aukiot

Alueen kolme aukiota (Kaanaanaukio, Keraamikon aukio ja Rörstrandin aukio) suunnitellaan erikseen rakennusviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston yhteistyönä (Kuva 23).

—	JÄTEAUTON KULKUREITTI
○	JÄTEHUONEEN SUOSITELTAVA SIJAINTI
-----	RAKENNUKSEN OSA, JOHON JÄTEHUONEEN SAA SJOITTA
—	RAKENNUKSEN OSA, JOHON JÄTEHUONETTA EI SAA SJOITTA
■	PIHA-ALUE, JOHON JÄTEHUONETTA EI SAA SJOITTA
⊗	KESKITETTY ERIKOISJÄTTEEN KERÄILYPISTE
⑤	JÄTEHUOLTOALUEEN NUMERO
○ _B	JÄTEHUONEEN KOKOA OSOITTAVA KIRJAIN (A,B,C TAI D)
○	JÄTEHUONE TONTILLA RAKENNUKSEN RUNGOSSA
○	JÄTEHUONE TONTILLA PIHA-ALUEELLA
●	JÄTEHUONE LPA-TONTILLA

3. Korttelialueet

3.1 Asemakaavan lähtökohtia

Asemakaavallisen ratkaisun korttelirakenne ja kadunvarsille sijoitettu pysäköinti luovat edellytykset liikenteeltä suojatuille, aurinkoisille ja vehreille pihamaille, jossa istutusjärjestelyillä on keskeinen asema viihtyisyyden luojana.

Korttelipiha muodostuvat poikkeuksellisen syviksi ja ne liittyvät aina saumattomasti rantapuistoon (Kuva 24). Mahdollisimman monesta suunnasta on järjestetty näkymä Vanhankaupungin selälle. Jotta tämä maisemallinen sijainti hyödynnettäisiin maksimaalisesti, nostetaan pihan peräosa lähes kerroksen verran perustason yläpuolelle.

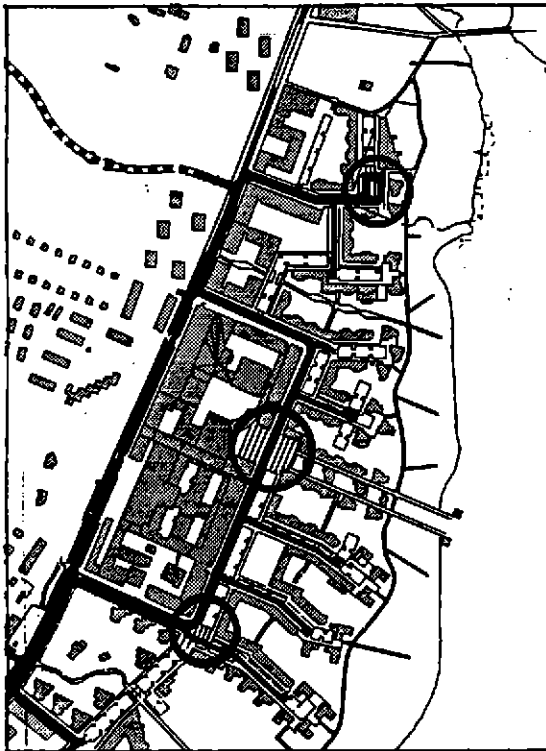
Samana pihan ympärillä saattaa tonttijaosta riippuen olla monta eri yhtiötä. Yhtenäisesti rakennetut pihat ovat kaikkien sen varrella olevien yhtiöiden yhteisessä käytössä. Tämä edellyttää toteuttamista kokonaisu suunnitelman puitteissa sekä yhtenäistä hoitoa ja kunnossapitoa.

Korttelin ensimmäistä yhtiötä rakennuttava yhtiö vastaa koko piha-alueen tontin suunnittelusta, ja sen suunnittelija vastaa suunnitelman tarkistuksista kunkin sen ympärillä olevan taloyhtiön suunnittelun yhteydessä. Pihoja ei saa aidata.

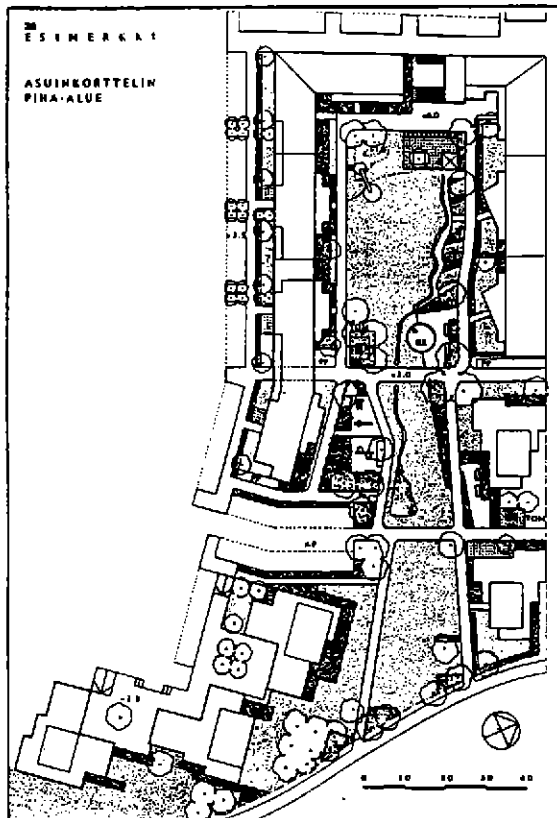
3.2 Kortteleiden liittyminen julkiseen tilaan

Pihojen avautuminen puistoon tulee järjestää siten, että julkisen ja puolijulkisen tilan välinen raja on selkeästi havaittavissa. Keinoina tulevat kysymykseen taasoerot mataline muureineen ja luiskineen sekä istutusjärjestelyt.

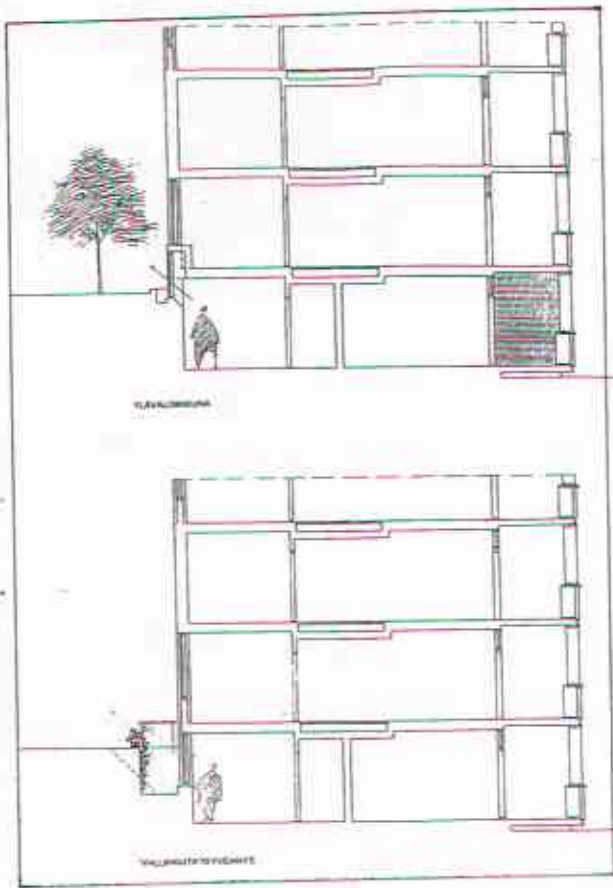
Asuntokadut ovat luonteeltaan umpikatuja. Ne päättyvät pistetalojen muodostamaan ryhmään (asemakaavassa d-kirjaimella merkityt rakennukset). Kaupunkikuvallisena tavoitteena on liittää Vanhankaupungin selän maisematila ja vesiaihe mahdollisimman elimelliseksi osaksi kaupunkikuvaa. Asemakaavassa d-kirjaimella merkityt rakennukset on suunniteltava siten, että niiden välille jää riittävä aukko mahdollistamaan näkymää rantapuistoon aina Hämeentielle asti (Arabiankadun, Muotoilijankadun ja Kaanaankadun pää). Arabianranta-kadulta avataan vastavat näkymät Toini Muonan kadun, Gunnel Ny-

23. Aukiot suunnitellaan asuinrakennusten rakentamisen aikataulun mukaan

24. Esimerkki korttelipihasta

25. Nostetun pihan liittyminen rakennukseen

manin kadun ja Birger Kaipiaisen kadun päässä. Vertaa kuva 4.

Asemakaavassa c-merkinnällä varustettujen rakennusten ja LPA-alueen väliselle istutettavalle tontin osalle on rakennettava etuistutus. Siihen rajautuvan ulkoseinän tuntumassa on oltava enintään 60 cm leveä liuskekivipintainen käytävä. Jalkakäytävän ja sisäänkäynnin kohdalla etuistutusalue rajataan graniittireunuksella. Istutusalueen on oltava noin 15 cm jalkakäytävää ylempänä. Sisääntulorakennelmien yhteydessä on tonttikohtaisesti oltava puutarhavälineiden säilytyskaappi, jossa on myös vesipiste.

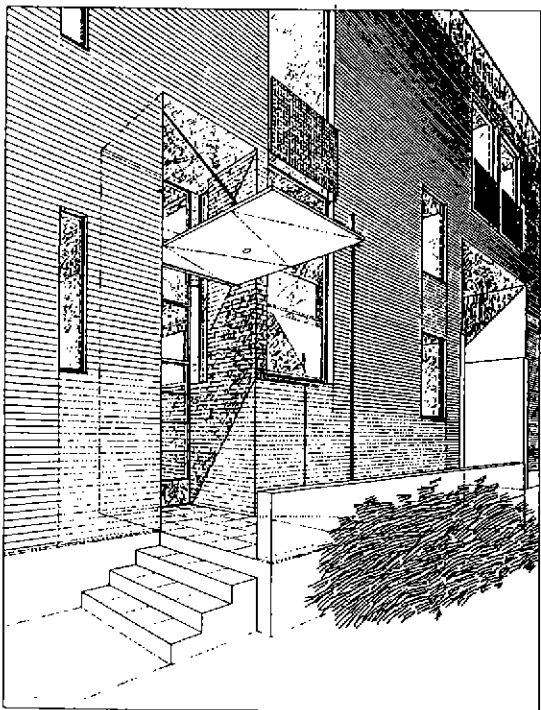
Etuistutukset ovat luonteeltaan julkista tilaa, jolle ei saa rakentaa asuntoon kuuluvia ulkotiloja eikä niitä saa aidata. Istutusten tulee olla pienikasvuisia ja moni-ilmeisiä. Etupihat rakennetaan painumattomiksi.

3.3 Varsinaiset piha-alueet ("Perinteiset" korttelipihat) (Kuvat 24, 26)

Korttelipiha on suunniteltava yhtenäiseksi korttelin asukkaiden yhteiseen käyttöön puineen, istutuksineen ja mahdollisine vesiaiheineen. Lamellitalojen (c) rajaamat, rantapuistoon välittömästi avautuvat pihat suunnitellaan siten, että pihan perä nostetaan likimääräisesti toisen kerroksen lattiatasolle asti. Pohjakerroksen luonnonvalon saanti hoidetaan tarvittaessa vinolla lasiseinämällä. Tasoerot pihalla suunnitellaan maastomuodoin, luiskin ja portain.

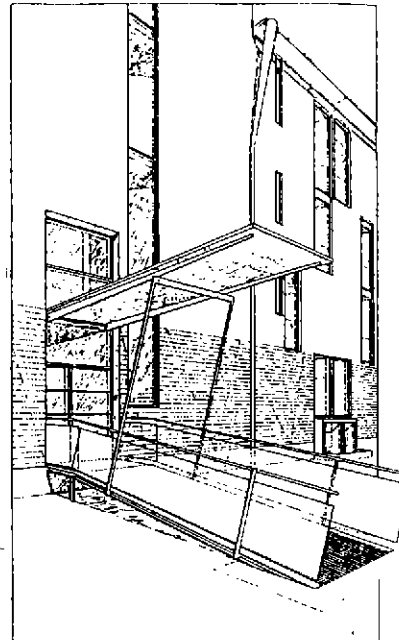
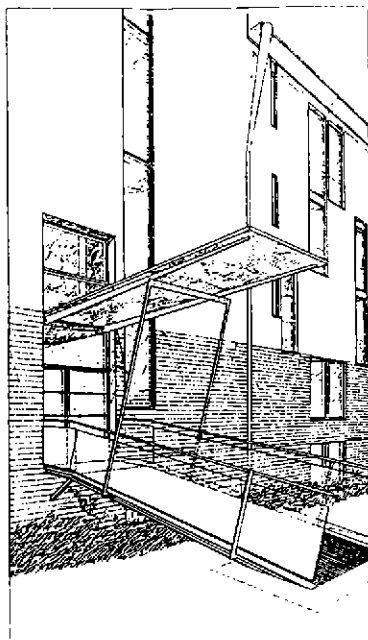
26. Kuvitelma asuinpihasta. Nelikerroksiset massat etelälaidalla päästävät auringonvalon pihatilaan.

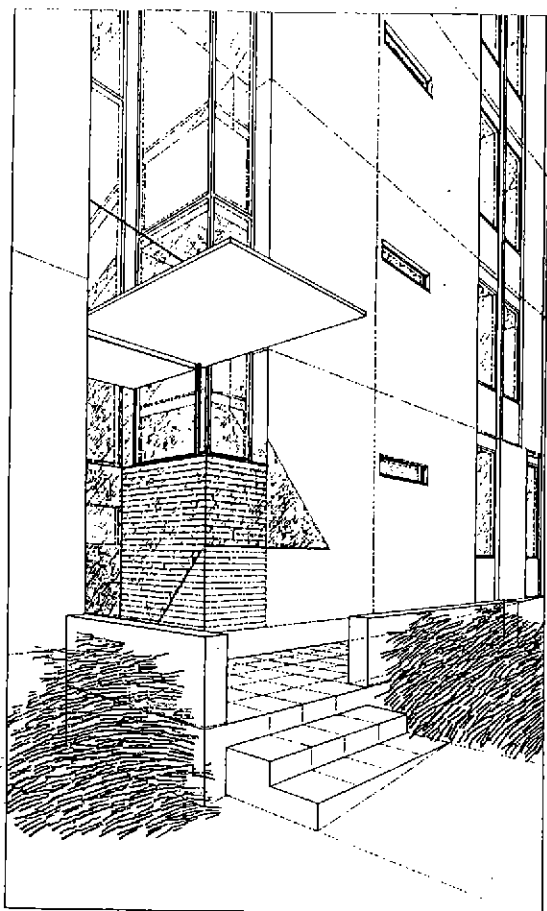
27-28. Porrashuoneen pihanpuoleisen sisään-
tulon järjestelyperiaattet pihan
ollessa kaduntasossa

Rantapuiston yleissuunnitelma ja sen tarkistukset ovat suunnittelun eräänä lähtökohtana. Sen edellyttämät perspektiivit ja vastaavasti suojaisat istutukset määrittelevät omalta osaltaan piha-alueiden suunnittelua.

Piha-alueet rakennetaan pääsääntöisesti painumattomiksi. Mikäli näin ei tehdä, on huolehdittava siitä, että maan painuminen julkisivun, asuntokohtaisten ulkotilojen ja erityisesti sisäänkäyntien osalta on hallittu joko siirtymäkiiloin tai läppäarakentein.

29-30. Korotetun pihan sisään-tulojärjestelyt

Leikki- ja oleskelualue sijoitetaan aurinkoiseen paikkaan ja suojataan pensasistutuksin suotuisan pienilmaston luomiseksi. Yletöntä leikkivälinekokoelmaa tulee välttää. Rakennusten reunavyöhykkeillä tulee suosia istutuksia ja huoliteltuja rakenteita ja yksityiskohtia. Mahdolliset asuntoihin liittyvät pihaterassit nostetaan muuta piha-aluetta ja viereistä jalankulkuväylää korkeammalle. Pihojen on sovellettava liikumisesteisille.

Pihaistutusten suojaus tehdään tasoeroin, kivirakenteisin ja maalattavin metallisin suojuksin. Päiväkotien pihat saa erottaa muusta piha-alueesta. Puisia suojuuksia ja aitoja ei saa käyttää. Pihakäytävät ovat sorapintaisia, sisäänkäyntien edusta laatoitetaan. Pihalla sallitaan ainoastaan invapaikkoja. Huomiota on kiinnitettävä eri